

Кола жыцця беларуса, альбо Падарожжа па лёсах

На працягу года ў сацыяльнай сетцы Instagram дзейнічае праект “Беларускі сямейны альбом”, вынікам якога стала канцэптуальная выстава “Кола жыцця беларуса”, якая размясцілася ў Музеі гісторыі горада Гомеля.

Ініцыятарамі праекта выступілі ўраджэнец Гомельскага раёна Уладзімір Александронец і дэпутат Гомельскага раённага Савета дэпутатаў Кацярына Ваўчок.

– Задумваючы праект, мы разважалі пра тое, як “прымусіць” беларуса і беларуску азірнуцца і паглядзець у вочы сваіх

продкаў. У кожнага фотаздымка – свая гісторыя: моцы і гонару, трагедыі і болю, шчасця і любові, – расказвае Уладзімір Александронец.

Шэсць зваротаў “кола жыцця беларуса” распавядаюць пра дзяцінства, станаўленне, навучанне, вяселле, сямейнае жыццё і смерць. Усё гэта зафіксавана на старых фотаздымках, частку якіх можна ўбачыць на выставе. Часовы прамежак, як і геаграфія, – неабсяжныя: некаторыя фатаграфіі зроблены напрыканцы XIX стагоддзя, і на іх – жыхары ўсіх абласцей сучаснай Беларусі.

Па здымках можна прасачыць жыццё і сямейны ўклад усіх слаёў насельніцтва: ад сялян да прадстаўнікоў вышэйшага саслоўя. Асаблівую цікавасць у наведвальнікаў выклікалі здымкі, датаваныя пачаткам мінулага стагоддзя і падпісаныя як «Невядомыя чыноўніцы з Магілёва, 1916 год», «Камунія (першае прычасце) маленькіх прыгажунь з Бярозы ў 1930-м годзе», «Земскае вучылішча ў вёсцы Млынок, 1916 год» (сучасны Петрыкаўскі раён).

Першы зварот кола "Дзяцінства" - 2.

1. Маленькія жыхары Маркавіч у традыцыйным адзенні. Пачатак 20 ст., в.Маркавічы (суч. - Гомельскі раён).

2. Камунія (першае прычасце) маленькіх прыгажунь. 1930 г., г.Бяроза.

Дарэчы, некаторыя здымкі, прадстаўленыя на выставе, адлюстроўваюць падзеі з жыцця нашых землякоў. Вось, да

прыкладу, “першы зварот кола – дзяцінства”: на фота мы бачым дзяўчынак у традыцыйным адзенні – гэта маленькія жыхаркі вёскі Маркавічы. Здымак датаваны пачаткам мінулага стагоддзя. З другога, “трэцяга зварота кола – станаўлення”, на нас глядзіць ураджэнец Руднемарымонаўскага сельсавета, курсант афіцэрскага вучылішча Іван Кашлач. Сфатаграфаваны малады чалавек у далёкім 1941-м годзе... Гэта яго апошні здымак, бо ён не вярнуўся з вайны...

Экскурсію працягнула Кацярына Ваўчок, якая вельмі цікава распавяла пра вясельныя традыцыі беларусаў і адзначыла, што спецыяльна да выставы быў адноўлены вяночак з кветкамі, у якім нашыя бабулі выходзілі замуж.

– Вяселле на вёсцы было жаданым святам, якое цягнулася па некалькі дзён і мела свае асаблівасці, – дадала Кацярына. – Дарэчы, нікому з хлопцаў не хацелася атрымаць адмову ад будучай нявесты і стаць аб’ектам для кпінаў аднавяскоўцаў на доўгі час, калі не на ўсё жыццё. Таму перад тым, як ісці ў сваты, рабілі перапыты: ці згодна будзе дзяўчына пайсці замуж.

Вось на гэтым здымку ўраджэнка вёскі Займішча Гомельскага раёна Валянціна Навуменка сфатаграфавана ў дзень свайго вяселля, – дадала Кацярына Ваўчок і працягнула цікавы экскурс у сямейны ўклад беларусаў.

Асаблівы настрой на ўрачыстым адкрыцці выставы стварыла народная этна-група “Біфолк” палаца культуры “Фестывальны” (мастацкі кіраўнік Юлія Музычкіна), якая выканала некалькі твораў, сярод якіх былі нават узноўленыя спевы XVII стагоддзя.

Тое, што выстава “Кола жыцця беларуса” падрыхтавана прыватнай сацыяльна-інфармацыйнай установай “Майстэрня інавацыйных тэхналогій”, стала падмуркам для пранікнення лічбавых тэхналогій у музейную справу: ля кожнага плаката з фотаздымкамі прымацаваны аркуш з QR-кодам. Пры ягоным сканіраванні можна патрапіць на старонку ўстановы і атрымаць больш звестак пра выставу, іншыя здымкі і гісторыі людзей, якія на іх занатаваны. Дарэчы, на адкрыцці экспазіцыі прысутнічаў Аляксандр Седзіч – адзін з тых, чья фотакартка, зробленая ў 1950 годзе, была абрана для выставы афлайн.

Экспазіцыя выклікала непадзельны інтарэс у шырокага кола жыхароў Гомеля і яго ваколіц, навукоўцаў і проста тых, хто цікавіцца гісторыяй свайго краю. Старшыня Гомельскага раённага Савета дэпутатаў Вікторыя Ладуцька адзначыла:

– Гэтая выстава, на маю думку, у цяперашні час вельмі актуальная. Праз старыя фотакарткі, зробленыя ў розных рэгіёнах нашай краіны ў першыя дзесяцігоддзі папярэдняга стагоддзя, мы бачым не толькі гісторыю аднаго чалавека, цэлай сям’і і яе пакаленняў. Мы паглыбляемся ў гісторыю нашай краіны праз лёс аднаго чалавека. Узіраючыся ў твары і постаці людзей на фотаздымках, разумееш, які багаты ўнутраны свет напайняе імгненне і запаўняе ўсяго цябе. Дзякуй арганізатарам за творчую атмасферу адкрыцця выставы, за тое, што ўсе прысутныя (думаю, яны мяне падтрымаюць) адчулі сабе адной вялікай сям’ёй, а гэтага пачуцця нам, беларусам, так сёння не хапае.

А жыхарка Гомеля Ксенія Літвін дадала, што ў яе таксама захаваўся сямейны альбом, фотаздымкі ў якім датуюцца пазамінулым стагоддзем, і пра сваіх продкаў-жанчын яна можа многае паведаміць. Дарэчы, бацькі і назвалі яе ў гонар адной з прабабуль.

Кацярына Каваленка, якая раней працавала у сферы адукацыі ў Гомельскім раёне, прыняла ўдзел у рэалізацыі праекта, ды не адна, а разам са сваімі вучнямі, навучэнцамі гомельскай гімназіі № 36 імя Івана Мележа. Большая частка іх фотаздымкаў размешчана ў Інстаграме. Зусім нядаўна адна з вучаніц, Насця Купрыянава, прынесла фотаздымак сваёй прапрабабулі, ураджэнкі Гомельшчыны, які быў зроблены ў канцы XIX стагоддзя.

Запрашаем усіх, хто цікавіцца гісторыяй роднага краю, наведаць Музей гісторыі горада Гомеля па адрасе: вуліца Пушкіна, 32. Выстава будзе дзейнічаць да 4 кастрычніка. Дарэчы, тут можна будзе зрабіць і новы сямейны здымак у спецыяльнай фотазоне, стылізаванай пад рэаліі мінулага стагоддзя.

<http://sozhnews.by>